

13.2.2024

COMUNICARE CĂTRE MEMBRI

Subiect: Petiția nr. 1466/2020, adresată de Roxane Mitralias, de cetățenie luxemburgheză, în numele Confédération paysanne și Fédération Nationale de l'Agriculture Biologique, privind presupusa nerespectare de către guvernul francez a hotărârii Curții de Justiție a Uniunii Europene din 25 iulie 2018 în cauza C-528/16

1. Rezumatul petiției

Petiționara reclamă că hotărârea CJUE din 25 iulie 2018 referitoare la punerea în aplicare a Directivei 2001/18/CE privind diseminarea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic nu este încă aplicată în mod sistematic în Franța pentru toate culturile în cauză, mărind astfel riscul de contaminare ireversibilă a culturilor tradiționale și organice cu culturi modificate genetic care sunt încă cultivate ilegal. Petiționara face trimitere la cauza privind mutageneza rapiței Clearfield, aflată pe rolul Consiliului de Stat, și menționează că guvernul francez, prin faptul că nu a promulgat un decret de interdicere a cultivării și comercializării fără autorizație a acestui soi de rapiță, în conformitate cu dispozițiile Directivei 2001/18, încalcă în prezent dreptul intern și dreptul UE.

2. Admisibilitate

Declarată admisibilă la 31 martie 2021. Comisia a fost invitată să furnizeze informații [articolul 227 alineatul (6) din Regulamentul de procedură].

3. Răspunsul Comisiei, primit la 23 iulie 2021

„Petiția”

Petiționara susține că rapița Clearfield, produsă printr-o tehnică de mutageneză aleatorie în

vitro, face obiectul cerințelor Directivei 2001/18/CE¹ privind diseminarea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic (OMG). Întrucât acest soi de rapiță nu a fost autorizat în conformitate cu directiva respectivă, petiționara susține că cultivarea și introducerea sa pe piață în Franța contravin dreptului UE. Prin urmare, petiționara susține că Franța încalcă dreptul UE. În sprijinul acestor afirmații, petiționara se bazează pe hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) din 25 iulie 2018 în cauza C-528/16, Confédération paysanne și alții.

Observațiile Comisiei

Comisia consideră că afirmația petiționarei este nefondată. În conformitate cu articolul 3 alineatul (1) și cu anexa IB la Directiva 2001/18/CE, organismele modificate genetic (OMG) produse prin tehnici/metode de mutagenză sunt excluse din domeniul de aplicare al directivei în anumite condiții². În această privință, CJUE a statuat, în hotărârea sa în cauza C-528/16, că „nu sunt excluse din domeniul de aplicare al directivei menționate decât organismele obținute prin intermediul unor tehnici/metode de mutagenză care au fost utilizate în mod convențional într-un număr de aplicații și a căror siguranță a fost dovedită cu mult timp în urmă”. Curtea a hotărât, de asemenea, că tehnicile/metodele de mutagenză noi, care au apărut sau care au fost dezvoltate în cea mai mare parte după adoptarea Directivei 2001/18/CE, nu sunt excluse din domeniul de aplicare al directivei.

Pe baza hotărârii Curții, petiționara susține că rapița Clearfield este un OMG care face obiectul cerințelor directivei. În opinia Comisiei, această interpretare este eronată și nu este conformă cu hotărârea Curții. După cum recunoaște petiționara, acest soi de rapiță a fost produs prin mutagenză aleatorie in vitro. Tehnicile de mutagenză aleatorie constau în supunerea plantelor, semințelor, părților de plante sau celulelor individuale unor mutageni chimici sau fizici. Tehnicile de mutagenză aleatorie sunt tehnici tradiționale de ameliorare dezvoltate în prima jumătate a secolului 20, aplicate pentru prima dată in vivo și, progresiv, începând cu anii '70, in vitro. Informațiile disponibile în prezent arată că mutagenza aleatorie in vitro a fost dezvoltată și era o tehnică bine-cunoscută pentru ameliorarea plantelor cu mult timp înainte de adoptarea Directivei 2001/18/CE.

În plus, nici Autoritatea Europeană pentru Siguranța Alimentară, atunci când se referă la tehnicile tradiționale de ameliorare prin mutație, nici baza de date FAO/AIEA³ privind soiurile mutante, atunci când definește soiurile mutante, nu fac o deosebire între aplicarea in vivo și in vitro a mutagenzei fizice sau chimice. Nici CJUE nu face o deosebire între aceste două tipuri de utilizări atunci când menționează „metode tradiționale de mutagenză aleatorie” (cauza C-528/16, punctul 48).

Petiționara face trimitere, de asemenea, la notificarea de către autoritățile franceze, la 6 mai 2020, în temeiul articolului 6 alineatul (5) din Directiva privind transparența pieței unice [Directiva (UE) 2015/1535]⁴, a trei proiecte de măsuri de modificare a legislației naționale în

¹ Directiva 2001/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 martie 2001 privind diseminarea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic și de abrogare a Directivei 90/220/CEE a Consiliului - Declarația Comisiei, JO L 106, 17.4.2001, p. 1.

² Organismele obținute prin aceste tehnici sunt excluse cu condiția să nu implice utilizarea moleculelor de acid nucleic recombinat sau a altor OMG-uri decât cele produse prin una sau mai multe dintre tehnicile enumerate în anexa IB.

³ Organizația pentru Alimentație și Agricultură/Agencia Internațională pentru Energie Atomică.

⁴ Directiva (UE) 2015/1535 a Parlamentului European și a Consiliului din 9 septembrie 2015 referitoare la procedura de furnizare de informații în domeniul reglementărilor tehnice și al normelor privind serviciile societății

ceea ce privește mutageneza aleatorie in vitro și eliminarea unui număr de soiuri de plante din Catalogul oficial al speciilor și soiurilor de culturi din Franța⁵. Aceste proiecte de măsuri au fost propuse cu scopul de a se asigura respectarea unei hotărâri a Consiliului de Stat din 7 februarie 2020 prin care s-a decis că soiurile de plante obținute prin mutageneza aleatorie in vitro nu mai trebuie excluse din domeniul de aplicare al legislației privind OMG.

După cum menționează petiționara, Comisia a emis un aviz detaliat cu privire la cele trei proiecte de măsuri. În avizul său detaliat, Comisia a evidențiat încălcarea unor dispoziții din Directiva 2001/18/CE, precum și a unor dispoziții din Directiva 2002/53/CE a Consiliului⁶ și din Directiva 2002/55/CE a Consiliului⁷ privind înregistrarea soiurilor de semințe de specii agricole și, respectiv, de specii de legume și introducerea lor pe piață în UE. Cinci state membre au emis de asemenea avize detaliate cu privire la cel puțin unul dintre proiectele de măsuri, iar trei dintre acestea au formulat observații cu privire la cel puțin două măsuri. Autoritățile franceze nu au răspuns încă la avizul detaliat al Comisiei, iar Comisia nu este la curent cu o eventuală adoptare de către Franța a acestor trei proiecte de măsuri notificate.

Concluzie

Având în vedere cele de mai sus, afirmația petiționarei potrivit căreia soiul de rapiță Clearfield este un OMG care face obiectul cerințelor de autorizare și etichetare din Directiva 2001/18/CE și este, prin urmare, introdus ilegal pe piață în Franța pare a fi nefondată. Prin urmare, în opinia Comisiei, legislația franceză care permite cultivarea și introducerea pe piață a acestui soi de rapiță este conformă cu Directiva 2001/18/CE și cu hotărârea CJUE menționată anterior.”

4. Răspunsul Comisiei (REV), primit la 29 august 2022

Această petiție a fost depusă în numele Confédération paysanne și al Fédération nationale de l'agriculture biologique și invocă încălcarea de către autoritățile franceze a Directivei 2001/18/CE⁸ privind diseminarea deliberată a OMG-urilor în mediu și a hotărârii Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) din 25 iulie 2018 în cauza C-528/16 (Confédération paysanne și alții).

La 25 octombrie 2021, în cadrul reuniunii Comisiei pentru petiții a avut loc o dezbatere cu privire la această petiție. Președintele comisiei a decis să mențină petiția deschisă pentru o analiză suplimentară. Președintele a solicitat Comisiei să informeze Comisia pentru petiții cu privire la un eventual răspuns al Franței la avizul detaliat al Comisiei privind cele trei proiecte de măsuri notificate de Franța la 6 mai 2020 în temeiul Directivei privind transparența pieței unice⁹.

informaționale (Text cu relevanță pentru SEE), JO L 241, 17.9.2015, p. 1.

⁵ Notificările 2020/280/F, 2020/281/F și 2020/282/F.

⁶ Directiva 2002/53/CE a Consiliului din 13 iunie 2002 privind Catalogul comun al soiurilor de plante agricole, JO L 193, 20.7.2002, p. 1.

⁷ Directiva 2002/55/CE a Consiliului din 13 iunie 2002 privind comercializarea semințelor de legume, JO L 193, 20.7.2002, p. 33.

⁸ Directiva 2001/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 martie 2001 privind diseminarea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic și de abrogare a Directivei 90/220/CEE a Consiliului - Declarația Comisiei, JO L 106, 17.4.2001, p. 1-39.

⁹ Directiva (UE) 2015/1535 a Parlamentului European și a Consiliului din 9 septembrie 2015 referitoare la procedura de furnizare de informații în domeniul reglementărilor tehnice și al normelor privind serviciile societății informaționale (Text cu relevanță pentru SEE), JO L 241, 17.9.2015, p. 1-15.

Comisia nu a primit niciun răspuns din partea autorităților franceze la avizul său detaliat. Cu toate acestea, la 8 noiembrie 2021, Consiliul de Stat al Franței a adresat Curții două întrebări noi cu privire la interpretarea dată de aceasta, în hotărârea sa din 2018 (cauza C-688/21, Confédération paysanne și alții), derogării privind mutageneza. Aceste întrebări au fost adresate în cadrul unei noi proceduri introduse în fața Consiliului de Stat de către Confédération paysanne și de alte opt organizații, care solicită executarea deciziei Consiliului de Stat din 7 februarie 2020 prin care această instanță a dispus, printre altele, excluderea mutagenezei aleatorii in vitro din lista tehnicilor de mutageneză exceptate de la aplicarea legislației privind organismele modificate genetic (OMG).

În hotărârea sa din 2018, CJUE a clarificat că „nu sunt excluse din domeniul de aplicare al directivei menționate decât organismele obținute prin intermediul unor tehnici/metode de mutageneză care au fost utilizate în mod convențional într-un număr de aplicații și a căror siguranță a fost dovedită cu mult timp în urmă”. Noile întrebări adresate Curții de către Consiliul de Stat se referă la interpretarea condițiilor respective în ceea ce privește tehnicile de mutageneză aleatorie in vitro. Cazul se află în curs de desfășurare¹⁰.

Având în vedere cele de mai sus și întrucât statutul juridic al tehnicilor de mutageneză aleatorie in vitro în conformitate cu Directiva privind OMG face obiectul prezentei petiții, orice alte analize cu privire la acest dosar ar trebui să aștepte hotărârea CJUE.

Comisia dorește să se folosească de această ocazie pentru a informa Comisia pentru petiții că, într-un aviz publicat în noiembrie 2021, Autoritatea Europeană pentru Siguranța Alimentară (EFSA) a ajuns la concluzia că nu se justifică, din punct de vedere științific, o deosebire între plantele obținute prin mutageneză aleatorie in vitro și cele obținute in vivo¹¹. În special, EFSA a observat că procesul de mutație și mecanismele de reparare acționează la nivel celular și, prin urmare, nu există nicio diferență între aplicarea mutagenului in vivo sau in vitro și că tipul de mutații induse de un anumit mutagen va fi cel mai probabil același, indiferent dacă mutagenul este aplicat in vivo sau in vitro. Concluziile științifice ale EFSA susțin poziția Comisiei de a nu se face o deosebire între mutageneza in vivo și mutageneza in vitro la punerea în aplicare a legislației privind organismele OMG.

Concluzie

Având în vedere cele de mai sus și întrucât statutul juridic al tehnicilor de mutageneză aleatorie in vitro în conformitate cu Directiva privind OMG face obiectul prezentei petiții, orice alte analize cu privire la acest dosar ar trebui să aștepte hotărârea CJUE.

5. Răspunsul Comisiei (REV), primit la 13 februarie 2024

Această petiție a fost depusă în numele Confédération paysanne și al Fédération nationale de l'agriculture biologique și invocă încălcarea de către autoritățile franceze a Directivei 2001/18/CE privind diseminarea deliberată a organismelor modificate

¹⁰ Concluziile avocatului general vor fi prezentate la 27 octombrie 2022.

¹¹ Grupul științific pentru OMG din cadrul EFSA, 2021. „In vivo and in vitro random mutagenesis techniques in plants” (Tehnici de mutageneză aleatorie in vivo și in vitro la plante). EFSA Journal 2021;19(11):6611, 30 de pagini, <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2021.6611>.

genetic (OMG) în mediu¹² și a hotărârii Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) din 25 iulie 2018 în cauza C-528/16¹³.

La 25 octombrie 2021, în cadrul reuniunii Comisiei pentru petiții a avut loc o dezbatere cu privire la această petiție. Președintele comisiei a decis să mențină petiția deschisă pentru o analiză suplimentară. Președintele a solicitat Comisiei să informeze Comisia pentru petiții cu privire la un eventual răspuns al Franței la avizul detaliat al Comisiei privind cele trei proiecte de măsuri notificate de Franța la 6 mai 2020 în temeiul Directivei privind transparența pieței unice¹⁴.

Comisia și-a prezentat observațiile cu privire la petiție la 29 august 2022, în care a observat că, la 8 noiembrie 2021, Consiliul de Stat din Franța a adresat CJUE două întrebări noi¹⁵ cu privire la interpretarea derogării privind mutageneza din Directiva 2001/18/CE, formulată de Curte în hotărârea sa din 2018 menționată mai sus, în special cu privire la măsura în care derogarea respectivă vizează organismele obținute prin tehnici de mutageneză aleatorie in vitro. Întrucât statutul juridic al acestor tehnici face obiectul prezentei petiții, Comisia a constatat în observațiile sale că orice analize suplimentare trebuie să aștepte hotărârea CJUE privind cererea de decizie preliminară din 2021.

CJUE și-a pronunțat hotărârea în cauza C-688/21 la 7 februarie 2023¹⁶, stabilind că organismele obținute prin aplicarea in vitro a tehnicilor de mutageneză aleatorie, care sunt utilizate în mod tradițional într-o serie de aplicații in vivo și a căror siguranță a fost dovedită de mult timp în legătură cu aplicațiile respective, sunt exceptate de la aplicarea legislației privind OMG-urile, în conformitate cu articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2001/18/CE coroborat cu punctul 1 din anexa IB la aceasta. Prin urmare, Curtea a confirmat interpretarea Comisiei, exprimată în avizul detaliat al Comisiei din 7 august 2020, menționat anterior, cu privire la proiectele de măsuri ale autorităților franceze.

Concluzie

Interpretarea dată de CJUE în cauza C-688/21 este relevantă pentru procedura aflată în fața Consiliului de Stat din Franța cu privire la problema ridicată în prezenta petiție. Până în prezent, în urma pronunțării hotărârii CJUE, Comisia nu a primit nicio informație nouă cu privire la stadiul procedurii respective.

¹² Directiva 2001/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 martie 2001 privind diseminarea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic și de abrogare a Directivei 90/220/CEE a Consiliului - Declarația Comisiei, JO L 106, 17.4.2001, p. 1.

¹³ Cauza C-528/16, Confédération paysanne și alții, ECLI:EU:C:2018:583.

¹⁴ Directiva (UE) 2015/1535 a Parlamentului European și a Consiliului din 9 septembrie 2015 referitoare la procedura de furnizare de informații în domeniul reglementărilor tehnice și al normelor privind serviciile societății informaționale (Text cu relevanță pentru SEE), JO L 241, 17.9.2015, p. 1.

¹⁵ Cauza C-688/21, Confédération paysanne și alții.

¹⁶ ECLI:EU:C:2023:75